

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.
Expedice se nachází na ostrově Kampa 508—III.

Předplatní podmínky:

Pro Prahu: čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 zl. 60 kr.

(Předplacení pro Prahu přijímá též Národní knihkupectví Em. Petřika.)

DALIBOR.

S poštou v říši rakouské: čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl., celoročně 4 zl.

V státech německých: čtvrtletně 25 stf. gr., půlletně 1 tol. 20 stf. gr., celoročně 3 tol. 10 stf. gr.

Pro Rusko: čtvrtletně 1 rubl, půlletně 2 rubly, celoročně 4 rubly

Časopis pro hudbu a umění vůbec.

Slovo o ruské hudbě světské (dramatické a instrumentální).

První stopy moderní hudby instrumentální v Rusi nacházíme za panování Petra Vel. 1703—1725, když se totiž dramatické umění vyvíjeti počalo. Car tento snažil se všem, kteří se v jeho novém sídle usadili, jakož i periodickým obyvatelům jeho poskytnouti tolik zábav a pohodlností, co se jich jen vynutiti dalo od tak nepřívětivého, přírodou zanedbaného a toliko uměním zmírněného pásma. Ačkoliv sám nebyl milovníkem divadla, založil přece fond, jehož se časem užití mělo k operám a činohrám. Rusové již tehdy dělali divadelní pokusy; avšak zkoušky ty vypadly z nedostatku dobrého návodu velmi nepříznivě. Kněžna Natalie Aleksějvna, sestra carova dala poprvé r. 1716 provozovati ruskou tragédii, která se dávala v domě k tomu zřízeném, parterem a ložemi opatřeném. Každý slušně oděný muž měl tam volný přístup. Kus ten obsahoval pod skrytým jménem výjevy z jedné z posledních zpour v Rusi, bezpochyby z historie careviče Alexěje Petroviče. V tragedii té vystoupilo 10 herců a posléze harlekín. Všichni tito herci, jakož i oněch 16 hudebníků, kteří tvořili orchestr, byli Rusové. Již r. 1720 měl však Petrohrad i německé, dosti bídné dřevěné divadlo, na němž se modní kusy tehdejšího času, jako: *Dr. Faust*, *Adam a Eva*, jakož i jiná dramata biblického obsahu, dramatické idyly atd. provozovaly, při čemž hudba instrumentální tvořila integrující část.

Petr Veliký neslyšel od svého mládí, než drsnou hudbu bubnů a píšťal, balajek a rožků aneb jemnější ukrajinskou banduru. Na jeho cestách zalíbila se mu hudba, již provozovali na věžích hudebníci na surmu a pozounky. Petr zvolil si tuto starodávnou německou hudbu církevní za hudbu při tabuli. Mimo to miloval plukovní hudbu na dechové nástroje a hravé zvonečky na věžích. Konečně nabyt Petr při svém častém pobytu v Polsku záliby pro polskou hudbu národní, jmenovitě pro polskou píšťalu a dudy, které poslední si v pozdních letech svého věku tak oblíbil, že si držel zvláště sbor dudáků a že se také sám na dudy hrát naučil. Petr miloval všechny tyto druhy národní hudby tak, že na dvoře svém nedal, co živ byl, přístupu hudbě italské a francouzské, kteroužto poslední docela nenáviděl. Z tohoto uvedeného faktu vysvitá, že se již za Petra Vel. pěstovala hudba instrumentální.

Za panování carovny Anny (1730—1740) panovalo více

nádhery a přepychu na dvoře Petrohradském, než za císaře předešlého; jmenovitě milovala carovna hudbu a divadlo. Co k nim bylo zapotřebí, povolala z Italie do sídelního města. Mezi 70 operními silami nacházeli se dva kastrati, z nichž vynikal zkláště Pietro Morigi, jenž se honosil největším objemem hlasu mezi všemi tehdy žijícími kleštěnci, pak jedna zpěvačka. Za doby té slyňuli dvorní kapelník Giovanni Ristori, jenž v Petrohradě až do roku 1756 setrval, a oba bratři Domenico a Giuseppe Dalloggio, houslista a cellista, kteří byli od r. 1734—1764 v císařské službě. Carovna podporovala nejen italské, ale i německé divadlo a milovala zvláště frašky. R. 1737 dávala se na rozkaz její v Petrohradě první italská opera, která se zprvu v císařském zimním paláci provozovala. Každý čistě oděný muž měl bezplatný vstup. Pro tehdejší čas byla opera ta zcela dobrá; avšak poněvadž se círovně více líbila italská intermezza, byla tato také více pěstována. Okolo toho času vystaven byl na útratě koruny na Něvském prospektu šikmo proti Kasanskému chrámu dřevěný dům operní, jenž však r. 1749 popelem lehl.

Za Alžběty (1741—62) vystavěny byly v Petrohradě dvě nové divadelní budovy: první divadlo v Isákově ulici v dřívějším Jakusinském paláci r. 1745, které však již r. 1772 zaniklo, a druhé r. 1750 na levém břehu Něvy nedaleko carské letní zahrady. Alžběta byla velká milovnice hudby vůbec a opery zvláště. Povolala r. 1755 do Petrohradu italskou operní společnost, v jejímž čele byl proslulý skladatel *Francesco Araja*. Výtečný tento umělec získal pro svou společnost některé výborné síly, jmenovitě Vincenza Manfrediniho, kleštěnce Luigi Marchesiho, jenž však pro drsné odnebí dlouho v Petrohradě nevydržel, slavnou pěvkyni Todiovu a jiné. Araja složil pro Petrohradské jeviště mnoho italských oper: *Abiataro*, *Semiramide*, *Scipione*, *Arsace* atd. Aby se však i Rusům zavděčil, složil operu v ruském jazyku pod názvem: *Cefalo a Prokris*, která se za první operu v ruském jazyku považuje. Carovna byla tak unešena operou touto, že skladateli věnovala drahocenný kožich z cibetek. Ačkoliv opera ta komponována byla na text ruský, nemá přece nic společného s ruským duchem národním; je co do směru ducha, co do melodií opera čistě italská. Též Manfredini zalíbil se několika baletními skladbami carovně, která ho jmenovala učitelem hudby velkoknížete Pavla. Co baletní mistr vynikal tehdy Gasp. Angiolini. R. 1756 stal se Heřman Raupach, druhdy klavírní virtuos carským kapelníkem, jenž za příkladem Araja r. 1759 též operu v ruském jazyku pod ná-

zvem *Alcesta* složil. I tato opera nemá na sobě prázdného rázu národního, a jak se zdá složil ji skladatel jen proto, aby si dobyt přízně národa Ruského. Ostatně nemusil být výsledek její nijak rozhodný, neboť již rok na to objevil se týž skladatel s italskou operou *Siroe* na jevišti Petrohradském.

Ačkoliv se za panování carovny Alžběty hudba již pilně pěstovati a také opera zvedati počala, nastala přec oběma teprv za Kateřiny II. (1762—1796) skvělá doba. Kateřina II. zajímala se velice pro umění hudební a hlavně pro zpěv. Příčiněním Alexandra Sumarokova, jenž se už za carovny Alžběty r. 1756 stal ředitelem ruského dvorního divadla a r. 1762 od Kateřiny II. státním radou jmenován jest, povolána byla do Petrohradu nová italská operní společnost. Za kapelníka jejího engažován jest benátský skladatel *Galuppi* s ročním platem 4000 rublů. Galuppi povznesl nemálo císařský orchestr a složil pro jeviště Petrohradské několik italských oper: *Didone abbandonata*, která se r. 1766 se skvělým úspěchem provozovala. Carovna darovala skladateli za ni zlatou, diamanty vykládanou tabatěrku, v níž se 1000 dukátů nacházelo. Na to složil Galuppi 1768 operu *Ifigenia in Tauride*. Příznivý výsledek této opery byl toho příčinou, že nejznamenitější talenty hudební z Itálie, Francie a Němce na Rus povolány byly, aby nový ústav operní co nejvíce rozkvetl. Mezi jinými vyzvala Kateřina II. věhlasnou zpěvačku Catarinu Gabrieli r. 1768 do sídelního města. Gabrieli žádala tak ohromný honorár (někteří tvrdí 5000 dukátů), že se sama carovna, která k umělcům štědrostí oplývala, nad tím pozastavila. „Tolik nemá ani můj maršálek služného,“ namítla carovna zpupné pěvkyni, načež tato odvětila: „Nuže ať zpívá tedy maršálek v opeře.“ Kateřina snažila se všemožně, aby hudba, která až dosud výhradně byla v rukou cizinců, také u Rusů samých našla pilných pěstovatelů. Za tou příčinou posílala od r. 1766 domácí talenty na vlastní útraty do ciziny, jmenovitě do Itálie, aby se tam vzdělaly v hudebním umění. Nadějní tito umělci domácí předčili ovšem po návratu svém vše, co před nimi v národní hudbě vytvořeno bylo; avšak jejich výkony nebyly přec tak značné, aby se mohlo cizích umělců postrádat.

Ze všech domácích umělců vyznačil se hlavně Alexandr *Ablesimov*, stav se tvůrcem ruského vaudevillu. Po Galuppim nastoupil kapelnické místo Tomaso Traetta, jenž složil pro Petrohrad opery: *L'Isola disabitata*, *Olympiade*, *Antigone*, samé to opery italské. — Téhož času (1772) povstal v Petrohradě hudební klub, jenž měl za účel šířiti lásku k umění hudebnímu a třibiti vkus ve vyšších vrstvách obecnstva. Klub ten nacházel se mnoho let v Čičerinově paláci na Něvském prospektu. Členové klubu museli mít nejméně důstojnický pátý stupeň, totiž museli býti brigádníci neb státní radové. Každý člen platil při vstoupení do klubu 30 rublů na vždy a 20 rublů ročně. Klub ten vzrůstal tak rychle, že již r. 1790 více než 800 členů počítal. Hudba pěstovala se v tomto klubu jen jednou za týden, a sice v sobotu, na jaře, na podzim a v zimě. Orkestr skládal se z 50 hudebníků, virtuosů, pěvců a zpěvaček z císařské kapely a provozoval jak skladby instrumentální tak i doprovázel cizí umělce, kteří se v klubu slyšeti dali. Cizí virtuos obdržel za večer 100—200 rublů honoráru. Jak se samo sebou rozumí, měl tento klub velký vliv na veškerou šlechtu ruskou, jejížto láska k umění hudebnímu později krásné ovoce nesla

a po celém světě byla známa. — Italská opera zatím více a více rozkvétala. Nástupcem Traettovým stal se Paesillo, jenž v červenci r. 1776 do Petrohradu přibyl. Kateřina II. vykázala mu 4000 rublů ročního platu a ještě jiné výhody, tak že si slovutný umělec na 9000 rublů přišel. Paesiello strávil v Petrohradě 9 let, složiv pro tamější jeviště italské opery: *Gli astrologi imaginari*, *La serva padrona*, *La finta amante*, kterouž složil za příčinou cesty carevny do Mohileva, kdež měla Kateřina II. konferenci s císařem Josefem. Dále složil opery: *I filosofi imaginari*, *Il matrimonio inaspettato*, *Nitteti*, *Lucinda et Artemidoro*, konečně velkou kantatu pro Potemkina, jedno intermezzo pro knížete Orlova, dva svazky sonat a kusy pro piano. Posléze uveřejnil Paesiello v Petrohradě: *Raccolta di regole del accompagnamento* (Sbírka pravidel při doprovázení), za kteroužto knihu pensí 300 rublů obdržel. Paesiello odcestoval z Rus roku 1784. — Když Kateřina II. nastoupila, měl Petrohrad toliko dvě malá divadla, ale žádný vlastní operní dům.

Carovna hleděla i této vadě odpomoci. I dala tedy r. 1780 u císařské eremitáže od slovutného architekta Quarenghiho malé dvorní divadlo zbudovati a r. 1784 na veřejném náměstí na pravém břehu Mikulášova průlivu velké divadlo z kamene od znamenitého divadelního malíře Tuschbeina pod dozorstvím generala Bauera vystavěti. Vnitřek posledního divadla zaujímal 3000 lidí. Ačkoliv se již za panování Alžběty národní poesie dramatická pěstovati počala a ruské opery v ruském jazyku někdy provozovány bývaly, nedařilo se oběma valně, a to za tou příčinou, že nebyl dostatek dobrých ruských herců a zpěváků. Aby i tato vada odstraněna byla, zřídila umění milovná vladarka r. 1785 v jedné budově na nábřeží levého břehu Něvy nedaleko císařské letní zahrady *císařskou divadelní školu*. Tento důležitý a pro vývin národního dramatického a hudebního umění potřebný ústav, v němž se nadějní ruští mladíci a dívky v rozličných odvětvích divadelního umění, v hudbě instrumentální, vokální, v tanci atd. vzdělávali, skládal se větším dílem z chovanců Petrohradského a Moskevského domu nalezců, jakož i z jiných nadaných žáků a žákyň. Na vyzvání Kateřiny II. přibyl Giuseppe Sarti na jaře r. 1785 do Petrohradu, a byl zde na 3 leta co dvorní kapelník engažován. Sarti opatřil především orchestru nástroje lepšího druhu, a získal si tím o hudbu instrumentální nemalých zásluh. Druhý rok na to složil pro Petrohrad italskou operu *Armidu*, která se carovně tak zalíbila, že ho jmenovala ředitelem konservatoria v Jekaterinoslavi.

Nástupcem jeho byl neméně znamenitý skladatel Cimarosa, jenž na začátku r. 1787 do Petrohradu přijel. Zde rozvinul Cimarosa vedle kapelníka Asterity, jenž téhož roku do Petrohradu přibyl, nevšední činnost skladatelskou, skomponovav pro jeviště Petrohradské italské opery: *La vergine del Sole*, *La felicità inaspettata*, *La Cleopatra* a *L'Atene edificata*, jakož i dvě stě rozličných skladeb pro císařský dvůr a velkou kantatu *La Serrata non proveduta* pro knížete Potemkina. Téhož času (1788) kázala Kateřina II. vystavět na horním konci Něvského prospektu okrouhlé divadlo, které bylo sice jednoduché, ale krásné.

(Pokračování).

Karel Mikuli.

Mezi přední skladatele polské nynější doby náleží bez odporu nadaný skladatel Karel Mikuli, jehož výtečné skladby bohužel u nás jsou takřka neznámy, a které zasluhují, aby naši pianisté a ústavy hudební veškerou pozornost jim věnovali.

Karel Mikuli narodil se dne 20. října 1821 v Czernowicích v Bukovině. Jeho otec Armeňan je kupec a statkář a žije v Czernowicích. Hošík jevil už záhy nadání k hudbě a učil se prvním začátkům hudebním ve svém rodišti. V koncertě, jež uspořádal v Czernowicích známý virtuos Frant. Kolberg († 1850), slyšel malý Mikuli poprvé přednáseti skladby Chopinovy, které mu šly tak do sluchu, že je hrál z paměti. K dolehavým prosbám Mihuliho dali ho rodiče ke Kolbergovi k dalšímu cvičení v hudbě.

Mikuli maje výtečnou hudební propravu dospěl v roce svou pilností tak daleko, že ho Kolberg sám k tomu měl, aby se veřejně dal v koncertě slyšeti.

Záliba Mikuliho pro skladby Chopinovy, která se v něm již záhy jevila, nalezala podpory u Kolberka a tu není se co diviti, že Mikuli studoval vždy s větší horlivostí skladby svého oblíbeného mistra. Mikuli pokračoval ve svých ostatních studiích a zvolil si lékařství k svému povolání. I odebral se za tou příčinou r. 1839 do Vídně, kde měl na jeho hudební vzdělání nemalý vplyv jarý hudební život, jenž tam tehdejšího času panoval.

R. 1844 dovolili mu rodiče, aby se odebral do Paříže a tu byla jeho vřelá touha, aby se u Chopina ve hře koncertní zdokonaliti mohl, vyplněna. Mikuli učil se tedy přednosu na piano u Bedř. Chopina a nauce o harmonii a kontrastu u Rebera v Paříži. Revoluce r. 1848 přerušila jeho studia. Mikuli odebral se do své otčiny a zdokonaloval se sám ve hře klavírní.

Brzy na to podnikl uměleckou pouť, která měla příznivých výsledků. Mikuli koncertoval v Kyjevě, Lvově, Jasích Bukarešti a jiných místech jižní Rusi a došel nejskvělejších úspěchů dobyv si při tom dobré pověsti.

R. 1858 povolala ho Lvovská hudební jednota za svého artistického ředitele. V úřadě tom snažil se Mikuli, seč síly jeho, aby povznesl spolek a zlepšil poměry hudební. Mikuli zřídil tu hudební školu, aby se v ní láska k hudbě vždy více a více probuzovala. Tak rozvinul co učitel harmonie a nauky o komposici, co ředitel orchestru a sboru, co výkonný umělec a konečně co komponista všestrannou a blahodárnou činnost.

Ze skladeb Mikulových vyšla jen malá část tiskem. Jsou to: Praeludium et Presto agitato (op. 1). — Mazourka (op. 4) — Polonaise et scherzino pour 3 viol. (op. 7) — Polonaises (op. 8) — Six pieces: 1. Prélude, 2. Agitato, 3. Etude, 4. Píseň, 5. Scherzino, 6. Réverie (op. 9 u Spiny ve Vídni) — 48 airs nationaux romains (ballades, chants des bergers, airs de danse atd.) recueillis et transcrits (seš. 1—4 ve Lvově) — Six dances allemandes (op. 13 ve Vídni) — Meditation (op. 14) — Andante con variazioni (op. 15) — Šest písní (op. 16) — Šest písní (op. 17). Mimo tyto vyšlo ještě tiskem jeho offertorium „O salutaris“ pro tenor s průvodem orchestru a sbory k činohře „Mnich“ od Korzeniow-

ského. V rukopise chová Mikuli značný počet shladeb jmenovitě album francouzských zpěvů a národních písní polských, které se nacházejí v archivu Lvovské hudební jednoty, pak romanskou vokální mši, kterou složil k vysvěcení katedrálního chrámu v Czernowicích r. 1864 atd.

Kritika se pronesla velmi pochvalně o skladbách jeho. Rudolf Hirsch, hudební kritik „Wiener Ztg.“ píše o skladbách Mikulových jak následuje: „Je to věru podivná věc, jak taková díla až dosud neznámá zůstati mohla; ale Mikuli je zvláštník, jemuž se takřka rukopisy z rukou vydrati musí.“

Pravím zde stručně, že jeho písně patří k nejlepším a nejušlechtilejším náležejíce k směru Schubertových písní.

Úvahy.

Pijanovo dědictví, slova od V. Šmilovského, sbor pro mužské hlasy s průvodem piana, složil Jos. Bergmann, op. 17 U Christopa a Kuhé v Praze. (Dokončení.)

Ve čtvrtém odstavci pěje poslední ze skřítků, proměniv se v krásného jinocha, píseň o svém původu, a radí starci, aby se odebral na východ, kde čarovný roste keř, vzal s něho révu na památku a dal ji vsadit v mateřskou zem. Na to vychváliv ještě blahodárné účinky vína starci zmizí. Skladatel na slova tato složil zdařilou píseň pro tenor solo, která nás velmi upomíná svým jednoduchým slohem a slabičným zpěvem na naše národní a znárodnělé písně, a již bychom takřka *arié parlante* nazvali.

V pátém odstavci uposlechne kmet rady skřítkovy, přinese révu do Čech, dá ji vsadit na Mělnické stráně, a zemře vypiv první pohár zde uzralého vína. Co finale napsal skladatel sbor v tempu pochodovém, který se též vyznačuje originalností a pochodovým rytmem, jakož i vzletem melodickým. V šestém odstavci následuje chvalozpěv, nímž se české víno velebí a kde skladatel po krátkém pomlčení a krátké předeře ve sboru pochodovém tempo Maestoso dále pokračuje, konce velmi slavnostně svou skladbu.

Jak z celé skladby vysvitá, myslel si as básník pod pijanem krále Karla IV., jenž z Francie byl révu do Čech přinesl, ačkoliv slova básníková: — že kmet přinesl z východu révu — našemu náhledu se přičí; neboť Francie leží na západu.

Harmonisace předeře, dohry, jakož i celý průvod pianem jest velmi vkusný a zajímavý; je tu viděti, že skladatel též vše dobře promyslel a rozvážil. Kantáta tato jest tedy velmi zdařilé dílo, a můžeme ji vřele zpěv. spolkům doporučiti. Při tom ale nelze mlčením přec opomenouti některá nedopatření skladatelova. Tak na př.: když byl v druhém odstavci stařec píseň dozpíval, praví na to sbor ve třetím odstavi: „Usnul“. Zde také sbor svoji řeč dokončí. Co sbor slovo *usnul* pronáší, započíná současně jiný sbor slovy: *Z číše vystupují*. To přičí se významu nastávající sloky: neboť *Usnul z číše* ruší smysl této sloky. Zde mohl si skladatel pomoci, kdyby býval slovo *z číše* opakoval, aneb místo dvou-slabičného slova *usnul* nějakého k číši příslušného přídavného jména na př. z vábné číše aneb podobně užil.

Dodatek redakce. O oblíbenosti sboru „Pijanova dědictví“ svědčí mimo jiné i ta okolnost, že se všude, kde bylo provozováno, potkalo s velkou pochvalou. Bylo provedeno už v koncertech v Mladé Boleslavi od zpěv. spolku „Boleslav“ na den sv. Cecilie 22. listopadu 1866 — ve Vysočém Mýtě od zpěv. spolku „Otakar“ dne 26. května 1867 — v Roudnici od zpěv. spolku „Říp“ v měsíci červenci r. 1867 — ve Vídni od slovanského zpěv. spolku dne 16. listopadu 1867 — na Smíchově od zpěv. spolku „Lukes“ dne 19. ledna 1868 — v Budyni od zpěv. spolku „Bivoj“ dne 2. února 1868 — v Brně od zpěv. spolku „Beseda“ dne 24. března 1868 — ve Vídni (podruhé) od slovanského zpěv. spolku dne 26. března 1868 — v Kutné Hoře od zpěv. spolku „Tyl“ dne 21. března 1869.

Dopisy.

Z Milána dne 26. května. (Nové opery od G. Verdiho — C. Albertiho — Pedrottiho — A. Bolognettiho. — Úmrtí Sarmienta a Peruzziniho. — Slavnost v Pesaru. — Nové vydání opery „Forza del destino.“)

Jak časopis „Independence belge“ tvrdí, hodlá G. Verdi složit operu „Patrie“ dle stejnojmenného dramatu od Sardoua. Sardou slíbil slavnému skladateli, že zpracuje svou činohru v text operní. — *Armando e Maria* jest titul nové půvabné operetty od maestra Carla Albertiho, která se provozovati bude v Neapoli na divadle „dei Fiorentini.“ Úsudek kompetentních soudců o této operetce jest velmi příznivý a sám znamenitý Mercadante vyjádřil se co nejchvalněji o tomto díle, které prý bude slaviti triumf. — Je pravdě podobno, že se bude nová opera *Ulema la schiava* od Pedrottiho, která se měla provozovati minulý karneval v Benátkách, dávatí teprv v příštím podzimku na městském divadle v Bologni. — Z časopisu „Eptacordo“ se dovidám, že dokončil hrabě Alessandro Bolognetti-Cenci novou operu „*La Cenci*.“ — Novou a bolestnou ztrátu utrpělo hudební umění úmrtím obratného skladatele Salvatore Sarmienta, jenž před nedávnem v Neapoli v 50. roku svého stáří zemřel. Sarmiento složil dvě opery: *Alfonso d'Aragona* a *Valeria* a byl ředitelem královské kapely v Neapoli. Z Benátek nás došla zpráva, že tam zemřel chvalně známý básník a operní libretista Giovanni Peruzzini v 54. roce věku svého. Sepsal libretta k operám: *Jone* — *Duca di Scilla* — *Contessa d'Amalfi*, uvedené v hudbu od Petrelly —, *Il borgomastra di Schiedam*, uvedené v hudbu od L. Rossiho. — *Gli ultimi giorni di Suli* a *Candiano IV.* uvedené v hudbu od Ferrariho, jakož i mnohá jiná. — V srpnu t. r. bude se v Pesare, rodišti to G. Rossiniho na počest jeho odbývatí velká hudební slavnost, v níž zpěvem účinkovati budou sl. Teresa Stolzova, obě sestry Marchisiovy, tenorové Graziani, Capponi a Montanaro, barytonisté Graziani, Cotogni a Sanarcia, bassisté Angelini a Luigi Vecchi. Orkestr bude řídit Mariani. Nákladem obchodníka v musikaliích Tita Ricordiho vyšlo právě nové vydání opery *Forza del destino*, které je velmi vkusné. Nachází se na něm podobizna Verdiho a facsimile několika piec tohoto proslaveného komponisty.

Z Petrohradu. (Historický koncert Prombergův. — Fr. Černý.)

Nebude snad od místa, pakli vám sdělím program a výsledek historického koncertu p. Prombergra, jenž se dne 11. dubna odbýval. Ku koncertu tomu podal p. Gerstl obecenstvu v stručných obrysech přehled *dějů a škol*, jimiž se vyvinulo hudební umění od primitivních začátků až k nynější výši. Kolébku naší nynější hudby možná naleztí v shromážděních prvních křesťanů, kteří vyjadřovali svou zbožnost *jednoduchými písněmi*. Vzrůstající shromáždění křesťanů vyžadovalo *vícehlasých zpěvů*

a v nich shledáváme pravý základ vývinu naší hudby. První pokusy vícehlasých zpěvů udělal mnich Huebald († 932) dílem *čtyřhlasé* v rovném pohybu, dílem *dvouhlasé* s dissonujícími intervally, což nelibě znělo. Guido z Arezza († 1050) zlepšil tento způsob psaní, aniž by zvláštních dosáhl úspěchů. Pakliže jsme při otevření koncertu slyšeli pěknou, papeži Innocenci III. připisanou hymnu, která libozvučně a harmonicky zněla, to máme zpracování p. Prombergově co děkovati. Dále provedeny byly dva sbory *Ad sancta sanctorum* a *Miserere* od Palestriny — 130. žalm, chorální melodie od Goudimela, od Orlanda di Lasso harmonisovaná. Palestrina, žák Claude Goudimela, jenž založil r. 1540 v Římě hudební školu, očistil tehdejší kontrapunktickou církevní hudbu od všech světských přívěsků a šibřinek a rozvinul imponující velebnost a velkolepost slohu, o čemž oba svrchu udané sbory skvělé svědectví vydávají. Goudimel složil mnoho žalmových melodií, jichž se až dosud užívá u evangeliků ve Francii a z nichž některé přijaty jsou též od Luteránů. Po těchto číslech nejstarší církevní hudby slyšeli jsme několik starších světských skladeb: 2 milostné písně krále Navarrského Thibauta, které jsou velmi půvabné — starofrancouzskou vánoční píseň, jejíž skladatel nebyl udán na programu, která ale pochází bezpochyby od Eustache de Caurroy (okolo r. 1580). Sl. Klemmova zapěla ji s náležitým výrazem. Dále slyšeli jsme efektní a dobře zpracovaný čtyřhlasý madrigal od anglického loutníky Johna Dowlanda (1600.) — *Vilanella alla Neapolitana*, taneční to píseň pastorálního charakteru od Baldasara Donata († 1603) pro smíšený sbor. — *Passacagliu* pro varhany od Frescobaldiho, nejslovutnějšího varhaníka v první polovici 17. století, již p. Promberger na harmonium výtečně přednesl. Posledních pět čísel týkalo se *vývinu opery*. Historie má *Virgilia Mazzochiho* (1595—1646) za muže, jenž melodii nejprv v novějším smyslu vyvinul. Caccini, znamenitý pěvec a skladatel (1500—1630) přednášel první zpěvy *monodicky*, totiž sola s průvodem nástrojů a považován byl od svých současníků za vynálezce a reformatora tohoto druhu zpěvu. Mimo jiné složil opery: *Euridice*, z níž jsme *canzonetu* slyšeli. Zpívalat ji sl. Chvostova významně. Dále proveden byl závěrečný zpěv z opery *Ariadne*, kterou Claudio Monteverde r. 1607 složil. Monteverde (1565—1649) překročil směle tuhé vazby pravidel svých současníků a odvážil se na mnohé kombinace akordů a nepřipravené dissonance, což bylo tehdejší něco neslýchaného. Ne méně zajímal nás recitativ a arie z opery *Alcesty* od Lullyho (1683—1742). Průvod této arie je slabý, jen jednoduše harmonicky čtyřhlasý. Následující *terzetto* z opery „*Marco Regolo*“ od Alessandra Scarlettiho, jakož i jeho dvě milostné písně jsou melodické, ušlechtilého výrazu a vynikají polytonním, efektním a krásně pracovaným průvodem. Scarlatti byl pravým reformátorem dramatické recitace co do vynalezení ušlechtilých melodií a duchaplného instrumentálního průvodu. Dále slyšeli jsme hluboce promyšlenou altovou arii z opery „*La clemenza di Tito*“ od Leon. Lea (1694—1742), pak originalní deklamatorně velmi správnou a hojnými trilkami ozdobenou ariettu „*Papageny*“ od N. Jomelliho. Co příklady *balletní hudby* a virtuosních skladeb pro piano jsme slyšeli Rigaudon z opery „*Dardanus*“ od Fil. Rameaua vynikající zvláštními orkestrálními efekty (*pizzicaty*), samostatnými motivy a novými harmonickými obraty. Klavírní skladby „*Allegretto scherzoso*“ od Scarlattiho — romanci od pařížského varhaníka Balbastre a *l'Egyptienne* od Rameaua provedl p. Promberger výtečně. Závěrek koncertu tvořily skladby Šeb. Bacha (Závěrečný sbor z kantaty *Ich habe viel Bekümmernis* a *Andante* pro piano a housle z *H-moll sonaty*) a Händla (sopranová arie oratoria „*Jefta*“ a velkolepé *Allelujah*). Veškeré skladby byly výborně provedeny a jmenovitě dlužno zmíniti velkých zásluh p. Frant. Černého, jenž nastudovav veškeré v koncertu provedené sbory s pečlivou obeznaností je řídil.

Z Varšavy. (Muchanova. — Koncert St. Moniuszky.)

Mám za to, že vám nebude známo, kdo jest ona dáma, kte-

řez R. Wagner svou brožurku: *Das Judenthum in der Musik* věnoval. Paní Muchanová je rodilá hraběnka Nesselrodeová a vystupovala pod jménem Kalerghisová v širších kruzích, jsouc výtečnou pianistkou.

Proslulý zdejší skladatel Stan. Moniuszko uspořádal před nedávnem svůj výroční koncert, jenž se těšil rozhodnému výsledku. Moniuszkova nová skladba „*Paní Twardowská*“ (balada A. Mickiewicze) líbila se velice. Je to věru ku podivu, kterak mohl skladatel na tak malých rozměrech předmětu zosnovati skladbu tak velkolepou. Skladba ta činí na posluchače taký dojem, jako na diváka obraz ohromných rozměrů představující předmět genrový. Každá část této skladby svědčí o genialnosti Moniuszkovy.

Z Hamburku. (Oratorium Ruth od Otta Goldschmidta.)

Dne 5. května provozovalo se tu zde poprvé oratorium „Ruth“, které se potkalo s velmi příznivým výsledkem, byvši řízeno od skladatele s velkou obezřelostí a rázností. Dílo to má název biblická idylla dle slov svatého písma. Jsou to jednoduché ale významné obrázky, které poskytly skladateli příležitost k rozvinutí svých tvůrčích sil. Co do hudby Otta Goldschmidta, jeví se v ní všude obratná, s formou obeznaná ruka útlou hudebníka, jenž sobě vymáhá při všem tom, že nepodal něco neobyčejně nového a značného, přec nepodmíněné úcty naší. Ze saloných partií je nejpůsobivější partie Ruth nakreslena, co zatím sbory tvoří nejzdařilejší část celého díla. Skladatel oděl biblická slova hudbou naskrz moderní, a proti jeho pojmutí dalo by se tak ledacos namítati. Sbory jsouce příliš na efekt vypočítány, ruší jednotu celku; když jsme zavřely oči, zdálo se nám často, že slyšíme hudbu některé velké opery. Instrumentace se skladateli skvěle vydařila, ale je pro biblickou selanku příliš lesklá a operní. Provedení bylo naskrz okrouhlé. Nejvíce vynikla světoznámá Jenny Lindová — Goldschmidtova — švédský to slavík — v partii Ruth, kterou v ideálním způsobu provedla. Její hlas a velkolepé umění poutaly obecenstvo neodolatelným kouzlem; mohutná vášeň a úchvatný zápal, jimiž genialní ta paní své partii životu dodala, nevymizí nám z paměti. Mimo ni účinkovala v oratoriu paní Joachimová, p. Otto Wagner a Aug. Keller.

Z Mnichova. (Nová opera od Jana Rainsbergera.)

V sobotu dne 23. května dávala se zde poprvé romantická opera „*Die 7 Raben*“ (slova od Bonna), hudba od Jana Rainsbergera s velmi příznivým úspěchem, a skladatel byl 4krát hlučně vyvolán. Hudba má sice barvitost Wagnerovské hudby; avšak je při tom melodická. Nejlepší čísla opery jsou mezi jiným lovecký sbor, jímž začíná první jednání, přádelní píseň, terzett, více arií atd.

Z Vidně. (Nový operní dům.)

Nové operní divadlo bylo v úterý dne 25. května poprvé otevřeno představením Mozartovy opery „*Don Juan*.“ Veškeré plány a nákresy k tomuto divadlu pocházejí od architekta van der Nülla a Siccardsburga. Budova ta může se co do hlavních základů nazvati originální, avšak forma místností pro diváky upomíná na divadlo la Scala v Milaně a Carlo Felice v Janově — na tak zvanou vejčitost. Sloh je vůbec renesanční, jenž přede všemi svědčil oběma mistrům. Celý dům je 62°, 3', 6" dlouhý a 51°, 0', 0" široký. Ventilace zařízená dle zcela nové soustavy, je dle návrhů prof. Dra Böhma a prof. Hegera. Osvětlení celého domu děje se plynem a sice 4000 plameny. Divadlo obsahuje 99 loží, 352 uzavřených sedadel v parketu, 86 sedadel v parteru, 246 sedadel ve vrchních patřích, 131 svobodných sedadel na třetí galerii a 320 na čtvrté galerii. Celé divadlo pojme as 2700 osob. Ve foyeru jsou obrazy od mistra Schwinda představující vyjevy z nejvýtečnějších oper znamenitých skladatelů. Místnost pro diváky je dekorována bíle ve zlatě a záclony jakož i čalouny loží jsou zhotoveny z červené látky hedbávné. Operní dům počal se dne 16. prosince 1861 stavěti a byl dne 15. května 1869 ukončen. Náklad naň obnáší vyjímaje veškerou vnitřní úpravu as šest milionů zlatých. V operním domě nachází se také byt operního ředitele, kanceláře, knihovny, 3 malírny, více skladišť a bytů pro divadelní zřízence.

Z Milevska. (Slavnost svěcení praporu zpěv. spolku „Vlastislava.“)

Již v sobotu před svátky svatodušními začali věšeti prapory do oken, kdežto členové zpěv. spolku dali vystavěti slavnostní oltář blíž kostela na náměstí, kde se měl zasvětiti prapor náš Bohu, vlasti a národu. Hlavní ulice, kterou slavnostní průvod se ubírali, byla okrášlena; s každého domu skoro vlál prapor nejvíce červeno-bílý a modro-bílý. Na čelnějších domech byly nápisy a okrasy skvostnější. Večer bylo město osvětleno a uspořádáno zastaveničko ctěným kmotřím. Již o 1/4 hodině odpolední sešel se spolek ve školní budově a o 4. hod. vyšel s hudbou v čele v krásném pořádku a ubíral se k domu kmotry praporu, ctěné paní Johanně Vorlové. Spolek zapěl před okny paní kmotry tři přiměřené sbory a hudba zahrála vhodné kusy. Objevivši se pí. kmotra byla srdečně a upřímně uvítána. K 8. hod. spolek rozloučiv se s hostiteli, vracel se zpět. Přes město hrála hudba a spolek pozdravován nadšeně z oken. V deset hodin mělo se opět vyjít k ostatním kmotřím a k protektoru spolku. Již o půl deváté rozsvěcováno v oknech. Každý dům, každé okno hořelo v plamenech, v každém i v nejhudším domě hořelo několik svíček. Musím vyznat, že takové osvětlení města bylo důstojno slavnosti i měšťanstva. Krásné byly též transparenty v oknech. O 9. hod. vyšel zpěv. spolek s hudbou v čele a před okny starosty svého povolal tomuto „Sláva.“ Odtud ubíral se spolek se starostou městem a povolal před okny p. měšťansty našeho „Sláva.“ Mezi tím vypálen uprostřed města na kašně ohňostroj, který ozářil celé velké naše náměstí. Průvod přišel s přechetným davem obecenstva před dům ctěné paní matky praporu a kmotra, kdež zapěl zpěv. spolek zastaveničko. Průvod hnul se po té k protektoru spolku, p. Bedřichu Šebkovi, kdež spolek zapěl sbor a dvě písně, a hudba zahrála „Kde domov můj“, načež povoláno hlučně a srdečně „Sláva“, „Na zdar“ protektoru spolku a probudilému měšťanstvu. Za zvukem „Naprej“ kráčel na to spolek „Vlastislav“ a s ním celý dav lidu městem nazpět ke škole, odkud byl vyšel, kdež se lampiony složily, načež každý zcela uspokojen odebral se na lůžko. Spolek rozcházel se skoro o půlnoci. Druhý den dne 17. května zahájen byl o 5. hod. střelbou z moždířů a hudbou, která procházela městem. V 7 hodin shromáždil se spolek „Vlastislav“ ve školní budově s hudbou, aby přivítal spolky a deputace spolků okolních. Po 7. hod. přibyl spolek „Lužničan“ bechyňský, pak hosté z Tábora, zpěv. spolek selčanský a j., jim všem vyšlo se vstříc. Uvítání bylo s obou stran velmi srdečné. Na to odebrali se účastníci slavnosti k bytu starosty zpěv. spolku, odkud průvod vyjít měl. Tam shromáždily se též všechny živnostenské spolky se svými prapory a v zahradě zpěv. spolkové a družičky. Průvod šel v následujícím pořádku: Napřed hudba, která hrála „Naprej“, za ní studentstvo dosti četně zastoupeno, neboť nás navštívili někteří z Písku a z Tábora, pak všechny živnostenské spolky s prapory, za nimi deputace hasičského sboru z Tábora, za těmi přibyl zpěv. spolkové se svými prapory, za těmito družičky, pak zpěv. spolek „Vlastislav“, kolem něhož nesli mládenci pochodně. Za spolkem šla matka praporu s protektorem spolku, za ní kmotra s p. kmotrem, a za nimi zemský poslanec Karel Faber, deputace zpěv. spolků cizích, okresní zastupitelstvo, městské zastupitelstvo, starostové živnostenských spolků. Před dámami a pány nesla jedna družička skvostné pentle, druhá památní knihu. Průvod ubíral se zvolna městem k slavnostnímu oltáři na náměstí, kdež jej očekával důstojný náš pán děkan Gotthard Holubář. Od oltáře po obou stranách rozstavily se živnost. spolky, mezi tyto družičky a u prostřed zpěv. spolky. Prapor položen na oltář. Po stranách usadili se dámy a pánové, a před oltářem stáli neb seděli pánové, kteří měli zatloukat hřeby. Všechny chmury a tmavé mraky včerejšího dne se rozprchly, aby dovršena byla slavnost naše. Za hlubokého ticha vystoupil statný starosta zpěv. spolku milevského p. K. Volgan, a měl k zástupům vzletnou řeč. Když byl pan starosta ukončil, tu celý dav propuknul v nadšený jásot. Na to předstoupiv důstojný p. děkan oslovil shromáždění a vykonal církevní obřady, načež zatloukány hřeby za pronášení přiměřených hesel. Po zatlučení hřebů odezdán prapor matkou praporečnickovi. Praporečník p. Em. Schor-

nik, přijav prapor z ruky p. matky promluvil ohnivě k zástupu, a řeč jeho přijata s jásotem. Tím ukončena slavnost před chrámem, průvod hnul se ku kostelu, kde sloužena byla slavná mše svatá. Po mši odebral se průvod ku školní budově. Přišel před školní budovu, zastavil se a prapory zpěv. spolků uloženy uvnitř, načež celý průvod bral se dále k p. Vodňanskému, odkud se bylo vyšlo, načež v brzce se rozešel a hosté přibylí odebrali se k společnému obědu. Ve 4 hod. odpoledne sešli se veškerí členové zpěv. spolků k společné zkoušce; pak odebrali se s prapory do zahrady pana Vodňanského, kde odbývána byla beseda. K 6. hod. začal se společný zpěv. Všechny kusy byly provedeny velmi přesně. Po té nastala taneční zábava, která byla velmi nenucená a přátelská a až do bílého rána trvala. Po půl noci odjeli za hřímavého volání „Na zdar“ a „na shledanou“ hosté. Ku konci dodávám ještě, že k slavnosti došly telegramy a příписy od zpěv. spolku „Záviše“ v Hluboké, od rodáků milevských z Prahy, od zpěv. spolku „Slavoje“ v Karlíně, od J. Mildeho, a od zpěv. spolku a občanské besedy mšenské.

Z Josefova. (Svěcení praporu zpěv. spolku „Ples.“)

Slavnost svěcení praporu zpěv. spolku „Ples“, která se dne 17. května konala, byla v skutku velkolepá. Množství domů ozdobeno bylo dlouhými praporcei, menšími praporečky, vesměs barev národních, věnci a nápisy. Se štíhlé věže vlál mohutný červenobílý prapor vesele nad ulicemi živějšími než jindy, ruchem od samého rána rozechvěnými. V slavnosti zúčastnili se Sokol jaroměřický, kralohradecký, pardubický, oupický, novoměstský, opočenský (s četnou vlastní hudbou), tuším novopacký v čele majíc bratra Postlera, pak *zpeváčtí spolkové*: pardubický, kralohradecký, smiřický, kuklenský, opočenský, trebechovický „Oreb“, polický, náhodský, královský a hořický; vesměs asi 250 zpěváků. Zpěv. spol. Slavoj v Chrudími, dívčí spolek „Ludmila“ v Pardubicích a mužský zpěv. spol. v Skalici zastoupeny byly deputacemi. K desáté hodině konána zkouška ve vojenské jízdárně sbormistrem „Plesu“ panem Novohradským. O 11. hod. šlo se slavným průvodem do farního chrámu Páně k svěcení praporu a k slav. mši svaté za přítomnosti 17 půvabných družiček, šlechtných *kmoter praporu*: paní Emilie Raimannové, Marie Linhartové a Aloisie Jiráskové, pořadatelů slavnosti: p. J. Kleina, Raimanna otce a syna, velitele pevnosti, brigádníka barona Becka, vládního komisaře c. k. okresního p. Wunsche, purkmistra pana Jos. Traxlera a jiných hostů přespolečných a domácích. Obřad svěcení vykonal městský farář důstoj. p. P. Šust vysvětliv vzletnou řečí význam zpěvu. Pěvečtí spolkové přednesli při obřadě velebný chorál sv. Vojtěcha a při mši svaté provedl jarý „Ples“ vokální mši s průvodem harmonia od A. Knorra s vložkami od Palestriny a „O mi Deus“ od Ulma. Po ukončených službách božích ubíral se zpáteční průvod ke škole, kde se prapory uložily. Za veselými zvuky hudby vinul se nekonečný proud lidstva novoměstskou branou k lesíku za Novým Plesem asi 1/2 hod. od pevnosti vzdáleném. Hudba vojenská, opočenská a smiřická cestou se střídajíce, téměř ani neumlkly. Asi 15000 lidí všeho stavu, povolání a stáří naplňovalo silnici před branou. Na rovné mýtině zřízen výstupek pro pěvce, před ním řečníště, uprostřed stůl pro nový prapor a vzácnější hosti. Sokolové ovroubili prostoru a pustivše do středu, kdo tam náležel, tvořili tak malebnou hradbu. Po kratičkém odpočinku přednesli pěvečtí spolkové Škroupův sbor „*Bývalí Čechové*“; na to vystoupivši slč. Milada Kleinova na řečníště, zahájila postup slavnosti významným a vzletupným proslovem, který byl nekonečným voláním „Sláva“ a „Na zdar“ shromážděného obecnstva sprovázen. Když byly nejprv paní kmotry obřad zatloukání hřebů vykonal, učinil taktéž pan farář josefovský, po něm vládní komisař slovy „*Bůh žehnej dílu tomu!*“ Komandující general p. baron Beck výmluvně vyslovil na to přání, aby jako hlasy pěvců libeznou se ozývají harmonii, lad ten pěvecký spolek a veškeré občanstvo vždy opanovával. Slova ta, jakož i zvláštní vlídnost a ochota, kterou p. general slavnosti věnoval, uneslo veškeré posluchače v jásot povděků. Po něm zatloukl hřeb purkmistr p. Traxler s heslem: „*Vlasti a králi*“, prof. Štefan pronesl heslo: „*Na po-*

čest a nepřetržitou spojitost historických práv koruny Svato-václavské!“ Starosta Sokola Kralohradeckého p. J. U. C. Lorenc pronesl ve jmenu shromážděných Sokolů: „*Tužme sílu Sokolů k hájení práv národa!*“ Ve jmenu pěveckých jednot zatloukl hřeb p. prof. Tysovský; študentstvo zastupoval ředitel p. Jiljí Jahn, řka: „*V osvětě spočívá naše budoucnost, osvětou proklestíme si dráhu k svobodě.*“ Pan katecheta Střebský z Pardubic jmenem slav. jednoty „*Ludmily*“ *vzbuzoval ku vzniku a rozkvětu pěveckých jednot dívkách.* Mimo tyto proneslo ještě více pánů významná hesla, až pak řadu obřadu ukončil sbormistr, praporečník a jednatel „Plesu“ p. Novohradský, Klimeš a L. Raimann. Před odevzdáním praporu promluvila pí. Emilie Raimanova jmenem kmoter s neobyčejnou výmluvností k pěvcům a uchvátila veškeré obecnstvo. Po dojímavých slovích sl. Kleinové odevzdán byl prapor do rukou praporečníka „Plesu“ p. Jos. Klimeše. Odevzdaný prapor velikého objemu z těžké, bílé hedbávné látky má na červeném poli velikého, stříbrem vyšívaného českého lva a na půdě bílé zlatem vyšívaný nápis „Ples“ u prostřed věnce. Kolem krajů jde modrá proužka, v níž splývají dlouhé stříbrné trásně. K lyře na špičce žerďe připnuty jsou modré, zvláště těžké fábory, z nichž jeden má stříbrem vyšívané heslo pěvecké jednoty a druhý věnovací slova spanilomyslných dáreků „*Vlasti lásku, sláva hrdinům.*“ Výtečná s historickými zmínkami proplítaná řeč jednatele p. Lud. Raimanna provázena byla nadšeným provoláváním „*Sláva a Na zdar.*“ Mezi tím dělo se ve velkém vojenském stanu, který p. general sám postaviti rozkázal, podpisování vzácnějších hostů a obřadníků slavnosti do památní knihy; načež vojenská hudba střídavě se zpěv. spolky udržovala posluchačstvo v radostném rozechvění. Pěvci přednesli velmi přesně a jaře sbory „*Přípitky*“ od Vašáka — „*Český zpěv*“ od Václ. Kalivody — „*Rekův sen*“ od Karla Slavíka. Tím časem také došly pořadatelům slavnosti četné telegramy z blízka i z daleka, jmenovitě z Nové Paky, Zábořic, Něm. Brodu, Prahy, Úpice, z Pardubic, Chrudími, Chocně, z Králové Dvora, Králové Hradce, pak z *Petrovaradína*, z *Vršce* (od jarého srb. zpěv. spolku) a ze *Srbského Bělehradu*. K šesté hodině začali se zástupové rozcházeti, ubírajíce se k pevnosti. Večer očekávala mladý lid zábava v Josefově, taneční beseda, která trvala za velkého účastenství až do rána.

N. L.

Z Domažlic. (Vycházka zpěv. spolků.)

Píšu Vám tenkrát o překrásném výletu, který naši spolkové v bratrské sjednocenosti do pomezích hor Šumavských byli podnikli. Oba zpěv. spolkové „*Břetislav*“ a „*Jitka*“, beseda, junácký sokol, vyšli si v úterý za příznivého počasí do hor. Již brzy z rána shromáždilo se přes 200 výletníků na určené místo; na dané znamení hnul se celý zástup k pochodu a spěchal lesy Domažlickými k památnému Čerchovu, kamž okolo 10. h. dorazil a krásnou vyhlídkou se na chvíli bavil. Zpěv. spolkové zapěli zde na požádání p. okresnímu hejtmanovi, jenž přítomen byl, jeho zamilovanou píseň: „*Nad Berouňkou*“ a ještě některé jiné sbory. Odtud se hnul průvod k známé „*české studánce*“, kde déle se pobýlo. Při nabírání vody dáno za každý koflík krejcar na národní divadlo a sebralo se celkem 2 zl. Pout jsme konali u Volmanské myslivny, kde společný oběd přichystán byl. Hudba, tanec, zpěv střídaly se vesele.

Šum.

Z Pardubic. (Malá slavnost dívčího spolku Ludmily.)

O chvalitebném si počínání dívčího pěveckého spolku Ludmily pronesli se již vícekrát chvalitebně hlasové u veřejnosti, jakož i došly ocenění zásluhy osob, které neunaveně pracují ku zdatu spolku. Že však spolek našich dívek snahy tyto uznává a ctí, zejména ušlechtilou a neunavnou péčí neocenitelné starostky spolku, paní Bož. Jahnové, o tom podal důkaz uspořádáním malé slavnosti v předvečer jejích jmenin dne 10. května v místnostech reální školy. V slavnostně okrášlené místnosti zapěli členové řízením ředitele p. P. Tom. Střebského čtvero zpěv Jarní od K. Bendla, dvojzpěv Ukolébavka od Abta a dva členové spolku duetto od Mendelssohna velmi zdařile. Konec učiněn malým divadelním představením. Provedlť členové spolku velmi dobře: *Chtěla mít hrdinu*, dramatický žert v 1 jedn.

od *Antonie Melišové*, což velmi překvapilo. Na upomínku podána milované starostce p. prof. Kostěncem mistrně vyvedená podobizna v ověčeném rámci s srdečným přáním, by krásnou činnost svou zachovala spolku ještě: Mnogaja ljeta! —l—

Kronika zpěvácckých spolků.

* *První zábava zpěv. spolku „Lukes“* na Smíchově, která se dne 26. květ. odbývala, byla rázu žertovného a vypadla v skutku velmi skvěle rozjařivší četné a vybrané obecenstvo k smíchu a k hlučným potleskům. Každé číslo těšilo se výtečnému provedení a hojné pochvle jmenovitě však roztomilý sbor „Ptáče“ od Jos. Bergmanna, — „Klepny“ hudební žert od Dra. Javůrka a „Zvířecí kvartetto“ od Brixena, ačkoliv i sbory „Ples Čechů“, sbor od Hynka Vojáčka s barytonovým solem, jež p. Böhm přednesl a pak „Výprask“ sbor s tenorovým solem od Pavla Křížkovského velice se líbily. Slečna Mrázkova přednesla velmi zdařile nový a pěkný solový výstup od J. Staňkovského a osvědčila skutečně nevšední nadání herecké. Polka pro merlotiny od Jos. Pauknera přispěla nemálo k rozveselení obecenstva, avšak ještě více deklamace p. Mošny, která zbudila homerický smích a vřelé přání, aby šťastný deklamator nějakou deklamaci přidal, čemuž také p. Mošna vyhověl, přednášeje „Novou Arkadii.“ Sbory řídil obezřele p. místoředitel Kučera. Zábava byla srdečná a trvala pozdě do noci. Na vyzvání p. H. Blažky, horlivého úda Lukese usadili se jaří pěvci do vedlejší místnosti, kde se dlouho pospolu bavili.

* *Výbor zpěv. spolku smíchovského „Lukes“* odbýval dne 19. května schůzi, v kteréž především usnešeno, že spolek účastní se slavnosti svěcení praporu prvního spolku vzájemně se podporujících řezníků pražských. Dále ustanoveno, že dne 26. května odbývat se má zábava pro členy přispívající. Za členy činné přijati byli pp. Prokop Stanislav a Tomáš Suchý, p. Stanislav zvolen praporečkem na místě z jednoty vystouplého p. Kubíka. Mimo to uzavřeno k návrhu p. Streita, aby ve prospěch fondu pro chudě dítky škol smíchovských založeného ředitelem smíchovských škol p. Zoubkem, uspořádána byla v měsíci červnu velkolepá zahradní slavnost za laskavého spoluúčinkování sl. zpěvácckých spolků „Hlaholu“ a „Lumíra“ a spolku divadelních ochotníků smíchovských. Spolek divad. ochotníků smíchovských „Beseda“ bude požádán, aby jeviště své ku produkci zpěv. spol. „Lukese“ pro vždy propůjčil.

* *Zpěváccký spolek Lumír* uspořádal v neděli dne 23. května výlet do Roztok, jenž se jak náleží dobře vydařil. Sešlo se ke 30. členů, načež o půl 2. h. odp. se vyšlo z nových spolkových místností „u zlaté lodě“ s praporem. Mezi členy jsme pozorovali též p. ředitele Jos. Drahorada v čele. Po dráze přijelo též mnoho malostranských dam vlasteneckých do Roztok, tak že byla zábava velmi pěkná. Mezi zábavou slyšeli jsme též několik pěkných sborů, jmenovitě: Kadrylu z ruských písní od Ed. Nápravníka. — Cikáni od Ed. Vogla. — Hrdinský sbor „U boj“ od Zajíce. — Rekův sen od K. Slavíka. Výlet se ukončil o půl 8. h. večer a každý nerad opouštěl háj Roztocký. O 9. h. vrátil se spolek do Prahy a uloživ prapor do spolkových místností svolal p. řediteli „Na zdar!“, načež se rozešel.

* *Karlínský „Slavoj“* odbýval dne 22. května valnou hromadu. Schůzi zahájil a řídil předseda p. K. V. Paule; přítomno bylo 34 členů. Po zahájení čtena jednatelská zpráva, v kteréž trefným způsobem vylíčena byla doba právě minulá. Ze zprávy té vyjímáme, že spolek čítá 2 čestné, 7 zakládajících, 27 přispívajících a 40 výkonných členů. Jména spolkové obnáší na hotovosti 43 zl. r. č., dle inventáře 530 zl. r. č. Ku konci vzdány díky dárcům jednoty, zejména p. J. P. Hladíkovi za darované spolku tuhé desky na sbory a p. Harflovi za 14 svazků „Zaboje.“ Po

přečtení jednatelské zprávy vykonána volba výboru a zvoleni jsou: p. MDr. Verich předsedou; A. V. Paule, místo předsedou; K. Bodlák, jednatel; Bedřich Kirchner, ředitelem; V. Picko, místoředitelem; J. Harfl, pokladníkem; M. Zvěřina, kontrolorem; J. Daněk, obřadníkem; H. Smitka, listovním. Za náhradníky: p. Pelc, Obraz, Vopálka, Lahoda. Z volných návrhů vyjímáme návrh jednatelův, aby zvoleno bylo tříčlenné komité k přepracování stanov. Návrh byl přijat a do komité zvoleni p. Lahoda, Plicka a Vopálka. V neděli dne 23. května uspořádal „Slavoj“ vycházku do Hlubočep, která se nad míru pěkně vydařila. Hlavní zásluhu o zdaření vycházky získali si majitelé pivovaru nezšitností svou.

* V „Oulu“ bude prý ženský pěvecký sbor vedle už stávajícího vyučování zpěvu mužských členů zaveden. Oba sbory mají po dokonalém vycvičení spojit se v sbor smíšený.

* *Zpěv. spolek „Šumavan“* v Klatovech se usnesl, že vyšle zástupce ke sněmu zpěvácckých spolků, jenž se odbýval v Praze dne 17. května. Zástupcem měl býti p. prof. Šmilauer, který však za příčinou choroby své, tyto dny náhle jest stihnutší do Prahy odebrati se nemohl, následkem čehož nebylo zástupce Klatovského spolku zpěv. v dotčené schůzi v Praze odbývané.

* *Zpěv. spolek „Tyl“* v Hoře Kutné uspořádal pro své přispívající údy dne 27. května 1869 v místnostech městské střelnice akademii za ochotného spoluúčinkování p. Ferd. Koubka, čl. české opery a ctěných dam hudebního odboru „Vesny.“ Program: Slavnostní ouvertura od Leithnera, přednesla kapela sl. sboru ostrostřeleckého. — Skřivánek, žertovný sbor od dr. Javůrka. — Arie, zpíval p. F. Koubek. — Deklamace předn. p. Vozka, úd spolku. — Ouvertura „Cikánka“ od Balféa. — Závěreční sbor I. dílu „Stvoření světa“ od Haydna s průvodem orchestru. — Arie, zpíval p. F. Koubek. — Úvodní sbor z zpěvohry „Prodaná nevěsta“ od B. Smetany. — Písně zpíval p. F. Koubek. — Pochod z opery „Templáři na Moravě“ s průvodem orchestru od Karla Šebora.

* *Zpěváccký spolek „Krakonos“* ve Vysokém uspořádal v neděli dne 30. května v sále „u červeného lva“ besedu. Na programu byly mimo deklamace sbory: „Zpěv Slovanů“, „Ženský klep“, „Tři jezdcové“, „Kytíčky“, pak žertovné terceto „Klepny“ a „Zvířecí kvarteto“. Po produkci následovala taneční zábava. Začátek o 8. hodině večerní.

* *Poličský „Kollár“* uspořádal dne 30. května zpěvní a taneční zábavu. Na programu byla operetka „Kvas krále Vondry“ od Dr. Illnera.

* *Čtenářsko-zpěváccký spolek „Chochol“* ve Svítavce uspořádal dne 30. května besedu. Na programu byly sbory: Večerní zvon, od Lev. Belly — Honza — Hornická a Polka.

Zprávy.

* *České divadlo.* Dne 19. května: „Troubadour.“ — 21. května: „Marta“; — 25. května: „La Traviata“, velká opera ve 4 jednáních od F. M. Piave. Český překlad od Em. Zängla a Jindř. Böhma. Hudba od J. Verdiho; — 28. května: „Faust a Markéta.“ — *Vesměš v divadle Novoměstském.*

Výtečná naše umělkyně paní Benevic-Miková vystoupila po své nemoci — neblahém to následku onoho pádu při posledním provozování Gluckova „Orfea“ — poprvé co „Azucena“ v „Troubadouru.“ Úloha tato patří v každém ohledu mezi nejskvělejší výkony oblíbené altistky, nemusíme tudíž dokládati, že obecenstvo i mimo ovaci, s níž přijata byla na počátku druhého jednání, každý vynikající moment hlučně vyznamenávalo. Pan Gerbič vystoupil opět co „Maurico“ a došel často velmi animovaného potlesku. Měli jsme již příležitost, oceniti jeho dobré stránky, ne méně než některé jeho vady právě v téže úloze a v celku potvrdilo náš úsudek i poslední představení „Troubadoura.“ Slečna z Ehren-

bergův („Leonora“) a p. *Lev* („Luna“) jsou co výteční representanti těchto úloh všim právem nad míru oblíbeni. Se změnou v obsazení souhlasíme úplně; mělo by se to konsekventně prováděti i v jiných operách. — První letošní vystoupení slečny *J. Vitaliovy* na našem jevišti mělo ráz rozhodně slavnostní. Nadšení, s jakým naše obecenstvo svého miláčka, takořka zbožňovaného, uvítalo, bylo v skutku velikolepé; potlesk a volání nemělo žádného konce a okamžikem byla slečna krásnými věnci a kyticemi v pravém smyslu slova obsypána. Že pak enthusiasmus ten byl úplně oprávněn, dokázala nám během tohoto večera slečna Vitaliova co „Traviata“ sama. Krásný, něžný sice, však přece plný a zvučný, jako zvonek čistý hlas, virtuosní technika nehrozící se ani nejvýstřednějších úkolů, k tomu podivuhodná jistota a pevnost každého zpívaného tónu i v nejjemnějším mezzavoce, lahodný přednes plyných zvuků vlašských, velmi duchaplná, pikantně pointovaná deklamace a hra, zjev půvabný a nad míru sympatický, konečně vzorná pravá mírnost v užívání všech uměleckých prostředků — skvělé tyto vlastnosti osvědčovala slavná umělkyně v každé, i nejmenší frázi své úlohy, a nikoliv jen zde onde v jednotlivých parádních místech a elektrisovala po celý večer obecenstvo, velké místnosti Novoměstského divadla naplňující. Že vedle slečny Vitaliovy měli ostatní spoluúčinkující těžké postavení, rozumí se samo sebou; tato relativní nestejnost jednotlivých partií zůstane pro celistvý dojem vždy dosti nemilou stránkou her pohostinských. Ostatně velmi rádi konstatujeme, že bylo celé představení netoliko korektní, nýbrž na mnoze i výtečné, zvláště co do ensemblu (finale třetího jednání muselo se opakovati); každý přičinil se patrně z piety k výtečnému hostu dvojnásobně, a obecenstvo bylo v tomto ohledu také velmi uznalým. Pan *Lukes* se nám arci v některých jiných, vděčnějších úlohách rozhodně lépe líbí než co „Alfred“; však co do techniky zpěvu opanoval svoje místo se šťastným výsledkem. Pan *Sebesta* („Jiří Germont“) měl velmi šťastné momenty; až nebude na jednotlivé tóny tak příliš ouzkostlivou klásti váhu, nýbrž delší melodické fráse považovati a zpívati více co celky, dojde zajisté ještě lichotnější pochvaly. Též ostatní spoluúčinkující se statně drželi, sbory byly výtečné! O opeře samé nechceme ani promluvit; jesti to jeden z nejnešťastnějších experimentů v operní literatuře. Jen titulní úloha má některá pěkná místa; ostatně ale můžeme směle říci, že slečna Vitaliova jako pravá umělkyně z Verdijského „nic“ stvořila celý krásný mikrokosmos. — Zpěvohru řídil p. kapelník *Čech*. — Ne méně skvělý triumf slavila slečna *Vitaliova* druhým svým vystoupením co „Markéta“; a jelikož Gounodova opera sama již mnohem výše stojí nad „Traviatou“, a také provedení její (jako vždy řízením p. kapelníka Smetany) i sebe přísnějším požadavkům vyhověti může, stal se celkový dojem ještě rozhodně příznivějším, než při předešlém operním představení. Návštěva byla značně silnější, obecenstvo opět velmi animované. O. H.

* *Národní zpěv a ples* jest titul sbírky písní a popěvek pro 4 mužské hlasy, které sebral aneb uspořádal *Emanuel Vašák*. Sbíрка těchto vlasteneckých, společenských a národních písní vyšla sice už r. 1868; avšak domnívajíce se, že tak mnohý zpěv. spolek českoslovanský neví ještě o sbírce těchto sborů, jichžto je dohromady 92, máme za svou povinnost, je na velký výběr těchto sborů upozorniti. Nacházejí se tu sbory (partitury) od našich nejlepších skladatelů, jako jsou Karel Bendl, V. Blodek, Theod. Bradský, z Dietrichů, V. Friml, Förchtgott-Tovačovský, Ferd. Heller, V. Horák, J. Hovorka, Al. Jelen, D. Jenko, Jirges, Fr. Kavan, B. Kittl, Pav. Křížkovský, Th. Krov, F. Lábler, J. B. Lirš, F. Michl, H. Morávek, Ed. Nápravník, Jos. Procházka, Dr. Lud. Procházka, F. Rosenkranz, Karel Slavík, J. Soukup, Skřivan, Jos. Suchánek, Fr. Škroup, J. Nep. Škroup, Em.

Vašák, Jos. *Vašák*, Jindř. *Veit*, Fr. *Vogl*, Hyn. *Vojáček*, *Vorel*, Leop. *Zvonař*, Fr. *Záhorský*, jakož i překlady něm. skladatelů, Fr. *Abta*, *Beckra*, J. *Otta*, V. *Kalivody* a *Reisigra*. Pan *Em. Vašák* harmonisoval veškeré národní jakož i veškeré umělecké písně jiných skladatelů v této sbírce zdařile a hleděl sbírku tu tak uspořádati, aby každému přání zpěv. spolků vyhověla, což se mu tuším také podařilo. Nemohouce se pustiti do rozboru jednotlivých sborů podotýkáme jen, že by sbírka ta neměla u žádného českoslovanského zpěv. spolku chyběti. Lze ji dostati v kněhkupectví *S. E. Taussiga* (v Karlové ulici) jakož i v ostatních řádných kněhkupectvích v Čechách i na Moravě a sice za zmírněnou cenu 1 zl. r. čís. (V loni stála 2 zl. 70 kr.). Jeden sbor (partitura) přijde tedy bezmála za 1 kr. Zpěváčti spolkové, kteří si sbírku koupiti hodlají, udělají nejlépe, vezmou-li si hned 4 exempláry, tak že mnohého rozpisování ušetří.

* *Paně Röss-Blažková*, primadonna české opery, bude v srpnu pohostinsku zpívati na divadle v Lipsku.

* *Mrtvola Bedřicha Kittla*, býv. ředitele konservatoře pražské, jenž loňského roku dne 20. lipna v Lisé na velkovodství Pozňanském zemřel, byla k žádosti příbuzných vykopána a přivezena v pondělí dne 24. května v 10 h. dop. po nákladním vlaku z Drážďan do pražského státního nádraží, odkud v průvodu příbuzných a přátel dopravena na hřbitov voňšanský, kde bude pohřbena.

* *Americký klub dám*, jenž si dobyt už mnohých zásluh svým dobročinným působením, uspořádá dne 6. června slavnostní koncert ve prospěch postavení pomníku *Boženy Němcové* v sále na Žofíně. V koncertu tom budou jediné dámy účinkovati, a uslyšíme tu, jak se nám praví, několik sborů proženské hlasy, pak pí *Boženu Jahnovu* z *Pardubic*, která provede nějakou piecu na piano, a věhlasnou pěvkyni *Vitali*. Není pochybnosti, že se bude koncert velké návštěvy těšiti.

* *Pan Iglauer*, operní žák p. *Frant. Pivody*, engažován jest co první bassista u divadla v *Linci*.

* *Panu Frant. Černému*, professoru na konservatoři petrohradské, dostalo se cti, že řídil u *Její. cí. Vys. velkokněžny Pavlovy* sbory historického koncertu páně *Prombergova*, jež na přání velkokněžny v paláci jejím opakoval. *Její Vysost* vyjádřila se co nejpochleběji o výtečném výkonu našeho nadaného rodáka a obmyslila ho značným darem.

* **Konkurs.** U srbského církevního zpěváckého družstva uprázdněno jest od 1. října tohoto roku místo sbormistrovské, s nímž je spojen roční plat 800 zl. r. č. Kdo se osvědčí spůsobilým, že dovede místo to spravovati, nechť zašle žádost svou s náležitými vysvědčením o své spůsobilosti předsednictvu srbské pravoslavné církevní obce v *Pančově* nejdéle do konce lipna (července) tohoto roku.

V *Pančově* (c. k. vojenská hranice), dne 10. května 1869.

Předseda: *Dr. Pejčić*. Tajemník: *Jan Pavlović*.

* *Uprázdňená místa hudebnická.* Správa c. k. solních dolů v *Bolechově* vypisuje konkurs na obsazení místa kapelníka a zároveň učitele hudby, který by měl za povinnost, cvičiti tamní hudební sbor, záležející z 18 dělníků, v jisté hodiny, má vyučovati hudbě také jiné k tomu spůsobilé dělníky a má od 1. května do konce října na veřejných místech produkce řídit. Platu se mu slibuje 54 kr. denně, deputát soli, měsíční přídavek 6—10 zlatých, a při zvláštní spůsobilosti také remunerace. Po měsíci bude definitivně ustanoven.

L i s t á r n a.

Panu F. v L. . . Pro žertovné besedy hodí se „*Kočíci duetto*“ od *J. R.* — *Sl. zp. sp. v P. . .* Nové ženské sbory pro 2 sop. a 2 alty složil p. *Jos. Paukner*. Jsou to: *Pláč sirotka*. — *Zvadlé kvítko*. — *Pozdravení*. — Všechny zde udané skladby obdržíte v opisu u *Fr. Boučka* v Praze č. 290—I.